

A Nagyobbik Fiam Az Udvarunkon

Ez a nagyobbik fiam, az udvarunkon. A ruháit a férjem csinálhatta, mert én ilyen nagyobb dolgokat nem csináltam, az férfi szakma volt. Nadrágokat rengeteget varrtam neki, de ilyet nem. És hát akkor a svájci sapka volt a divat. Még meg is van, olyan kis kötött sapka, én kötöttem neki.

A kép a házunk udvarán készült. Az egy családi ház volt bent, a városban, a Malom utca (mai Rózsa Ferenc utca) és a Liszt Ferenc utca sarkán. Ott laktunk huszonhárom évig. 1948 augusztusában költöztünk oda, és 1972-ben jöttünk el onnan. Ez a ház egy nagyon szép kertes részen volt: kertes házak voltak mindenhol. Most már kicsit megváltozott az a környék, akkor még kisebb házak voltak arra. Nem kertváros volt, hanem a belváros egy nyugodtabb része. Akkor még az utcánk mellékutcának számított. Nem volt forgalom.

Három szoba volt, és az egész ház a miénk volt. A kertben először szőlő volt, mikor odaköltöztünk -- de azt kivágtam. Ez a kép még a szőlős időkből lehet. Voltak még gyümölcsfák: volt egy nagy diófa, kajsza, körte, szilva, cseresznye, és még virágok is voltak. Az udvar közepén volt egy földhalom -- gruppnak mondják, ami tele volt ültetve virággal, és mi még körülültettük bukszussal, az egy olyan apró levelű növény, amit koszorúkra szoktak tenni, mert nem szárad el hamar, ha levágják. Ezt a virágágyat később megszüntettük, hogy a gyerekeknek legyen hely, és akkor csak az udvar szélén volt virág. Konyhakert nem volt, ott volt három percre a piac, ahol most a buszpályaudvar van.

Családos népek laktak arra, sok egykorú gyerek volt. Körülbelül huszonkét gyerek volt abban a rövid kis utcában, és együtt játszottak sokat. Kimentek az utcára -- akkor nem jártak ott autók, hol volt még ennyi autó! És akkor a papák is kimentek velük, futballoztak, rolleroztak, bicikliztek. Jó kis játszótér volt.

Persze jártak át hozzánk is. Pingpongoztak -- nekünk volt pingpongasztalunk. Majdnem egy kis óvoda volt a házunk. Itt nagyon nagy élet volt. Például a gombfoci... Volt, hogy nem lehetett megmozdulni a lakásban, mert gombfutballoztak, néha még az udvarban is. Volt egy Gombfoci Egyesület, annak volt tagja a férjem, és volt olyan is, hogy fönt gombfociztak Pesten, a Rádió Márványtermében. Szóval egész komoly csapatuk volt. Vitray is nagy gombfocis volt, azt tudom. Még vele is gomboztak.

A nagyobbik fiam gépipari szakközépiskolát végzett, és számítástechnikus lett. Nem vallásos, inkább úgy mondanám, van valamilyen zsidó érzés benne. A hitközségen ki van téve egy vers, amit ő írt a deportálásunk ötvenéves évfordulójára. Néha ír verseket, ez olyan hangulat nála. Annyi gyerekverse is van, írt a kézilabdázó nőhöz meg nőnapra... mindig írt. Egyébként bridzsel, ő egy országosan elismert bridzselő.

A gyerekeim tizennégy éves korukig bizony jártak templomba, bár micvójuk is volt. Viszont amikor középiskolába került a nagyobbik fiam a nyolc osztály után, akkor azzal kezdte az osztályfőnök, hogy ugye, gyerekek, senki nem jár hittanra. S akkor elmondtuk a Schweitzernek [Schweitzer József, pécsi főrabbi 1948 és 1981 között]. Éppen nálunk volt, mert járt hozzánk. Azt soha nem felejttem el, azt mondta, hogy nem lehet a gyereket az iskola ellen nevelni, ő megérti, ha nem jár -- mit lehetett csinálni?